

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

ΟΙ «ΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΙ» ΤΗΣ «ΚΛΑΡΤΕ»

Με τις πραγματικότητες που φανέρωσεν ο πόλεμος είναι και η ανάγκη της μιᾶς εὐρωπαϊκῆς κοινωνίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος νὰ ἡμπορῇ ν' ἀναπτύσῃ τὶς καλὰς δυνάμεις του σὲ κοινὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικά. Μιὰς κοινωνίας πού πρώτη της ἀξία θὰ ἦταν ἡ εὐκρίνεια.

Πιστοποιώντας τὴν ἀνάγκη τούτη, φωτισμένοι γάλλοι πολῖτες, ὁργάνωσαν τὴ Συντροφία τῆς «Κλαρτέ». Ὁ τίτλος ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἔργο τοῦ Ἀνρὺ Μπαρμπύς, τοῦ πολυδιαβαζομένου ἀκόμη συγγραφέως τῆς «Φωτιάς», πού εἶναι μαζὶ μὲ τὸν Ἀνατόλ Φράνς, τὸν Ντυαμὲλ καὶ ἄλλους, ἀπὸ τοὺς ἰδρυτὰς τῆς Συντροφίᾳς. Στὴν «Κλαρτέ» δὲν μπαίνουν μόνον διανοοῦμενοι. Φαίνεται πὼς στὴν Εὐρώπῃ σήμερα ἡ νευρασθένεια τῆς «διανοήσεως» δὲν πιάνει. Πολὺ ἐπάνω ἀπὸ τὴ διάνοησιν, ὑπάρχουν ἄλλες ἀνάγκες, γιὰ τὶς ὁποῖες ζητεῖ νὰ εἶναι ἄξιος ὁ ἄνθρωπος πού πῆρε συνειδηση τοῦ ἑαυτοῦ του, ἄξιος καὶ ὑπερήφανος. Γενικά, ἡ ἀνάγκη τῆς μεταβολῆς, τῆς ὁλοκληρωτικῆς μεταβολῆς καταστάσεως πού γνώρισμά της εἶναι ἡ ὑποκρισία.

Ὅσον ὁ πόλεμος ἔδειξε φρικτότερη, πὺρ τυραννικὴ τὴν ὄψιν τῆς ὑποκρισίας, πού ἔγινε μὲ τὸν καιρὸ ψυχὴ τοῦ καθεστῶτος, τόσον ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπαλλαγῆς ἔγινεν αἰσθητότερη. Ἡ διέξοδος εἶναι ἀναπόφευκτη. Τὰ πράγματα πηγαίνουν, σὲ σπᾶσιμο. Αὕτῃ εἶναι ἡ κυριώτερη γραμμὴ πού ξεχωρίζει ἀπὸ κάθε κραυγὴ καὶ κάθε χειρονομία.

Μὲ τέτοιο νόημα ἡ «Κλαρτέ» ἔβγαλε τελευταῖα τοὺς «Σταυρωμένους», φυλλάδιο σκίτσων τοῦ κ. Γκαλμπέξ μὲ πρόλογο τοῦ κ. Συρίλ. Τὸ φυλλάδιο τοῦτο μᾶς δίνει μεταξὺ ἄλλων σὲ μιὰ σελίδα τὸ φόνον τῆς Μὲς Κάβελ ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς σὲ Βέλγιο, στὴν ἄλλη τὸ φόνον τῆς γαλλίδας δασκάλας Λαμπούρμπ ἀπὸ δυὸ γάλλους ἀξιωματικούς στὴν Ὀδησσό.

Οἱ γερμανοὶ σκότωσαν τὴ Μὲς Κάβελ γιατί εἶχε δεῖξαι τὴν καρδίαν της, τὸν οἶκτον της καὶ τὴν καλωσύνην της στοὺς τραυματίας πού ἐνοσῆλευε.

Οἱ γάλλοι, τὴ δασκάλα Λαμπούρμπ γιατί εἶχε προσχωρήσει σὲ μολοσεβικισμό.

Στον πρόλόγον τοῦ κ. Συρίλ σὲ παιητικὰς φράσεις λέει : «Ἄς μὴ λησμονοῦμε τὰ γεγονότα, ὅσα μαρτυρικά ἐξήσαμεν, γιὰ νὰ μὴ ὑποστοῦμεν ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀτίμωσιν στὸν ἀνθρωπισμό μας».

Γιὰ τὸ φυλλάδιο τοῦτο, ἰδίως γιὰ τὶς δυὸ σελίδες πού ἀνέφερα, ἡ κυβέρνησις Κλεμανσώ, μιὰ μέρα πρὶν πέση, παρέπεμψε στὸν εἰσαγγελεὰ τοὺς δυὸ συνεργάτες τῆς Κλαρτέ.

Ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα πού ἐγνώσθη ἡ καταδίωξις, φανερώθηκε ἡ συγκίνησις τῶν ἐλευθέρων γάλλων πολιτῶν, καὶ δυὸ βραδυὲς ἀφιερώθηκαν, σὲ μιὰ σάλα κοντὰ στὴ Μονμάρτρη, σὲ συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας. Δὲν εἶναι ἴσως, πλέον συνηθισμένο πᾶγμα στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὴ φανερὴ καὶ ξάστερη, χωρὶς ὑπολογισμούς, δισταγμούς, ἀμφιβολίας, μίξερους στοχασμούς, λεπτοζυγίσματα φαρμακοποιῶν, ἔκφραση τῆς γνώμης τοῦ πολίτου στὴν περὶ δύναμιν τὴ φόρμα πού θέλει νὰ δώσῃ. Εἶναι τοῦτο μιὰ λεπτομέρεια τῆς ζωῆς στὴν

Εὐρώπῃ, τόσο πολὺ ἀγνοημένης ἔξω, τόσο ἄσχημα, κακοπίστα καὶ ἀνήθικα ἐννοουμένης.

Οἱ διαμαρτυρίες εἶχαν συνέχεια στὴν «Κλαρτέ». Ἐνα τῆς τελευταῖο φύλλο ἦταν σχεδὸν κατακλυσμένο ἀπὸ τὰ γράμματα τιμίων ἀνθρώπων, ἐλευθέρων πολιτῶν, ποὺ ἐκφράζουν τὴν ἀγανάκτησίν τοὺς γιὰ τὸσον ἄδικη κατάδωξη. Μέσα στοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς καὶ καθηγητὰς τῆς Σορμπόνης—δὲν θὰ ἐφαντάζοντο πὼς θὰ ἦταν δυνατὴ καὶ ὡς τρέλα ἀκόμη, τέτοια χειρονομία.

Ὁ ἀναγνώστης τῶν «Γραμμάτων» ὑποτίθεται πὼς ἐνδιαφέρεται νὰ πληροφορηθῇ μὲ ποῖο τρόπο καὶ σὲ τί τόνο ἀπήντησαν οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι. Γιατὸ παίρνουμε μερικὲς ἀπαντήσεις. Πρώτῃ τοῦ Ρομαίν Ρολλάν :

«Ἀπ' ὅπου κι ἂν ἔρχεται, τὸ ἔγκλημα εἶναι ἔγκλημα. Ὁ πόλεμος εἶναι τὸ μεγαλύτερο τῶν ἐγκλημάτων. Οἱ συγγραφεῖς, οἱ καλλιτέχνες ποὺ τὸν καυτηριάζουν καὶ ξεσκεπάζουν στὸν κόσμο, ἐκπληροῦν καθήκον καὶ δικαίωμα τους.

Μαζί κι ἐγὼ μὲ τὶς διαμαρτυρίες ὅλων, τῶν ὧσων ἀπέμειναν στὴ γαλλικὴ σκέψη, ἐλεύθερα πνεύματα, κι ἐναντίον ἐκείνων ποὺ σηκώνουν τὸ χέρι κατὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καταδιώκοντες τοὺς συνεργάτες τῶν Σταυρωμένων».

Ὁ Ἀνατὸλ Φράνς, ὁ γέρον μὲ τὴν παντοτινὰ ἐφηβικὴ ψυχὴ, γράφει :

«Ὁ Βικτώρ Συρίλ καὶ ὁ Ἀντώνιος Γκαλμπέζ καταδιώκονται γιὰτὶ ἐξέφρασαν ὁ ἓνας σὲ δεκαπέντε σχέδια καλοῦ στυλ, ὁ ἄλλος σὲ μιὰ εὐχλωττὴ σελίδα, τὴ φρίκη τοὺς γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὸν οἰκτο τοὺς γιὰ τὰ θύματα.

Φθάσαμε λοιπόν, στὴ Γαλλία, ὥστε νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς, καθὼς ὁ Ζὰκ Καλό, τὴν ἐποχὴ Λουδοβίκου 13ου, νὰ ξεσκεπάζῃ τὶς μιξέριες τοῦ πολέμου ; Φθάσαμε, λοιπόν, νὰ μὴ μπορούμε νὰ γράφουμε, οὔτε νὰ σχεδιάζουμε παρὰ μόνον ἀπειλούμενοι μὲ τὴ φυλακὴ ;

Νὰ θέλουν νὰ κλείσουν τὴν Ἀλήθεια στὶς φυλακὲς τῆς Σαντέ !! Κακόμοιροι ἀναισθητοί, ποὺ στοχάσθηκαν νὰ σταματήσουν, καταδιώκοντες ἓνα καλλιτέχνη κι ἓνα συγγραφέα, τὰ μεγάλα γεγονότα ποὺ προετοιμάζονται σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο καὶ ποὺ θ' ἀλλάξουν τὶς ἀνθρώπινες κοινωνίες».

Ὁ φιλόσοφος Han Ryner :

«Νὰ διαμαρτυρηθῶ ; Νὰ χειροκροτήσω μᾶλλον. Αὐτοὶ οἱ διωγμοὶ θὰ κάμουν ὥστε νὰ προσέξουν πολλοὶ τὴν ἄγρια καὶ διδακτικὴ ὁμορφία τῶν «Σταυρωμένων». Ἐξάλλου οἱ διωγμοὶ αὐτοί, στοὺς λιγοστοὺς ποὺ μπορούν νὰ μάθουν κάτι, θὰ διδάξουν τί θὰ πῇ ἐκεῖνο ποὺ οἱ πολιτικοὶ μας καὶ τὰ ὄργανά τοὺς, οἱ δικασταί, ἀποκαλοῦν ἐνδόξως «ἐλευθερίαν» μας ! »

Ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ζωῆς τῶν Μαρτύρων», ὁ Ζώρζ Ντυαμέλ, σάλπιζει τὴν ἀνάγκη τῆς Ἀλήθειας :

«Δὲν ἠμποροῦμε, δὲν ὀφείλομε πιά νὰ ὑποστοῦμε κανένα περιορισμὸ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου, δηλαδὴ τοῦ δικαιώματος τῶν ἀνθρώπων νὰ σκέπτονται ἐκεῖνο ποὺ θέλουν καὶ νὰ ἐκφράζουν ἐκεῖνο ποὺ σκέπτονται.

Ὁ,τι ὑποδουλώνει μιὰ χώρα δὲν εἶναι ἡ Ἀλήθεια, κι ὅταν ἀκόμη εἶναι τρομερὴ, δὲν εἶναι ἡ Εἰλικρίνεια κι ὅταν ἀκόμη εἶναι ἄγρια : Ἀλλὰ τὴν ὑποδουλοῦν ἡ αὐθαρεσία, τὸ ψέμμα, ἡ ξετσόπωτη ἐξάσκησις τῆς Ἀρχῆς».

Ἔτσι μιλοῦν οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι—ἔτσι ἀντιμετωπίζουν τὴ βία—ὅπως μιὰ φορὰ ὁ καλὸς ἐκεῖνος Προμηθεύς.